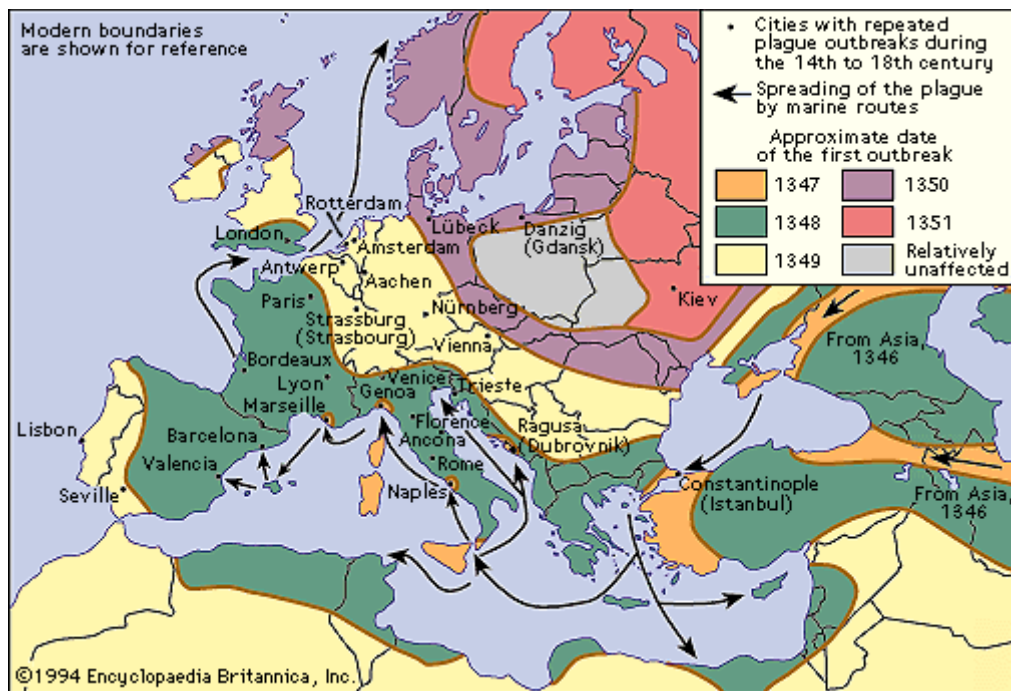


Přílohy



Postup Černé Smrti Evropou.
Encyklopedia Britannica
www.britannica.com



Smrt reprezentovaná umrlcem střední Evropa, 2. čtvrtina 16. stol. (?)
původ neznámý, později soukromá sbírka v KH, nyní NG Praha
foto autorka



Smrt ze hřbitova Neviňátek v Paříži okolo 1530
Musée du Louvre, Paris
foto autorka



Socha tzv. Brigity znázorňující marnost, patrně začátek 16. stol, kaple sv. Martina, bazilika sv. Jiří Pražský Hrad [online]
hrad.cz



Trojiční morový sloup v horní části Malostranského náměstí
pohled ze žabí perspektivy
foto autorka



Mariánský morový sloup na Hradčanském náměstí
Ferdinand Maxmilián Brokoff a jeho dílna
1736
foto autorka

Jan Černý, *Spis o nemocech morních* (ukázky)

Protož syrup najviece pro chudé, jenž krev čistí a zachovává od porušení, též vlhkosti zažívaje k vyhnání strojí. K tomu i pillule, jimižto se zažité ty zlé vlhkosti vyhánějí, aby porušením svých hliz a jiných, zlých vředuov nezplodily, takto vypisují se: růtku polní, borák, volový jazyk, kavais, vršky polního chmele, kokotici, čakanku, rojovník, štěrbák, jelení jazyk, menší chlapinu, anýzu, vlaského kopru, švestek pařených hrst, hrozenkuov vyčištěných od jader a stopek hrst. Toho všeho vzieti tak, co by jednak puol hrnka bylo, nalíti na ně vody čisté a nechati tak státi za některú hodinu. Vařiti při uhlí nesmrduťem tak dlouho, až by třetina uvřela. A když by dovieralo, vložití květu volového jazyka, borákového, ruože brunátné poupat, květu diviznového. Povaře málo i odstaviti. Slíti do jiné nádoby a toto v šátku zavieže i protluka, vložití skořici, květ muškátový, sandál červený, maličko šafránu, vocta vinného trochu přilíti. A napítí se ráno před sluncem teplého. Druhé na hodinu před obědem. A vo nešporiech třetie...

Pověťrie obývání tvého takto má zpravené býti: A chovati se v pověťrie zdravém, v provievaném a ne v zavřitém a ráno proti slunečnému východu vokna otevřiti, aby slunce do pokoje vešlo a pověťří v něm vyčistilo. Polednieho větru sřež se a na poledne voken ne otevieraj. Večer vždy vokna k puolnoci otvieraj, ať vietr puolnoční tvé obydlí provievá; neb ten vietr jest najzdravějšíe a svým provieváním nakažení zahání. Po tom vychodnie vietr a po něm západnie, polednie najhorší, neb jest příčina mornieho kazu.

Těž duom, v němž bydlíš, ať jest od krchovuov vzdálen, od kutlofuov, masných krámuov, smradařuov, kožešnikuov, mydlářuov, ježto posvěty smrduté propouštějí, od smradu rybničieho, Inuov, konopie, příkopních vod, pomyjí, zelnieho i tun zelních, hnojuov, zvláště svinských, maštálí, stáje i všelikých mrch, psuov umrlých i živých, koček, krav zmrlých a těm věcem podobné.

Pověťrie svého příbytku tiemto všelikého času mornieho muožeš opravovati: Vařiti v uoctě pelyněk a ruoži, tím kropiti. Anebo vzíti vocet s ruožovou vodou smiešený, v tom květ muškátový vařiti a pokoj pokropiti. Opět vzieti vína vonného jako muškatele anebo malvazí a přilíti k němu vody rojovníkové a ruožové, tím polévati. Vařiti kuory pomorančové v uoctě a kropiti. Dobré jest také vodou ruožovou s kafrem v horku. Též koriandr a hřebíčky, anebo bobek vařiti ve víně s uoctem smíšeném kropiti jest užitečné.



Typické zobrazení morového lékaře s dlouhým povoskovým pláštěm, kloboukem a typickou maskou

Doktor Schnabel von Rome
Paul Fürst, 1656, (insp. J. Columbina)

[online]

http://www.sciencephoto.com/images/download_wm_image.html/C0083907-Plague_doctor,_17th_century_artwork-SPL.jpg?id=670083907



The Plague
Black Death
(Yersinia pestis)



Yersinia pestis jako plyšová hračka za 8,95 \$

<http://www.coolstuffexpress.com/store/p/654-Giant-Microbes-Black-Death-Yersinia-pestis-.htm>

Obzvláštní elixir proti mnohým nemocem, 1742 České Budějovice

Vezme se aloe 2 loty, šafránu dvě quintle, rhebarbory 2 quintle, agarici 1 quintl, zedvar 1 quintl, mirrhae rubrae 2 quintle, terra sigillata 2 quintle, gentian 1 quintl, bílý diptan 1 quintl, tormentill 1 quintl, dryaku 1 lot, angelyky 2 quintle, kafru 1 quintl, bobrového stroje ½ quintle, spiritus vitrioli 2 quintle, spiritus salis 2 quintle. Tyto species (které v levné ceně u materialistů k dostání jsou) musejí se zhruba stloucti a do skleněné nádoby dáti, na které se toho nejlepšího řeřichového pálený naleje tolik, co by se ty species dobře zatopily, a 4 neb 5 dní na slunci neb na teplých kamnách se nachá státi, až vyhlíží jako červené víno. Může se také délej na slunci neb na teplých kamnách nechati státi, a sice čím délej, tím lépe; napotom se propustí skrze lešpapír a jest hotovo.

Usus: 1. Toho elixíru 30, 40 neb 50 kapek v pivě, víně, nev pálených vzato, neb užíváno zachovává pomoci, když 24 hodin od nakažení morového a jiných nebezpečných nemocí, i také kdyby jeden skutečně s morovou ranou nakažen byl, vezmouce 50 až na 10 kapek tohoto elixíru, dřív než 24 hodin mine, bude od takové osvobozený. – 2. Když se studená neb horká zimnice znamená, má vzíti ½ lžice této medicíny a náležě potiti; zůstane zimnice spátkem. – 3. Proti padoucí nemoci, když paroxismus přijde, má se plná lžice této medicíny vzíti, pacientovi na všečen způsob otevřítí a takovou užítí dáti. – 4. Přináší dobrou paměť. – 5. ostří zrak. – 6. Posilňuje oudy. – 7. Zahání vlhkosti a flussy. – 8. chrání od koliky. – 9. Od jedovaté ostrosti. – 10. čistí krev. – 11. zachovává člověka při stálem zdraví. In summa když někomu něco nedobře jest, ať vezme od tohoto elixiru a na to se potí. Může se taky malým dětem od 2 let 10 kapek nebo krůpějí dáti užívati.

Václav SCHULZ (ed.), *Příspěvky k dějinám moru v zemích českých z let 1531–1746 z archivu musea království českého*, Praha 1901, s. 250.

vysvětlivky: lot = něm. *loth*, má 4 kventlíky, 17,50g; quintle = z něm. *quentlein*, česky kventlík, 4, 37500g; agarici = druh houby; zedvar = bylina *Curcuma zedvaria* z čeledi zázvorovníkovitých; mirrhae rubrae = druh myrhy; terra sigilatta = hlinka; gentian = hořec nahořklý; bílý diptan = dubáček - druh hlávkového salátu; tormentill = nátržník; bobrový stroj = bobřina (*castoreum*), hmota, kterou bobři vylučí žlázami u řitního otvoru; spiritus salis = dýmavá kyselina solná, známá jako Glauberova sůl.